

Szülészeti és Nőgyógyászati Osztály
Osztályvezető főorvos: Dr. Bényi Béla főorvos

Betegtájékoztató **A szülésről**

A szülés folyamatáról

A szülés természetes folyamat, melynek során a méhen belül fejlődött magzat az anya szervezetéből távozik. Ez leggyakrabban ún. természetes módon, hüvelyi úton történik, de komplikáció esetén császármetszéssel is befejeződhet a szülés. A szülés megindulhat méhtevekenységgel: egyre gyakoribbá váló méhizomzat-összehúzóddással. Ennek hatására a méhszáj tágulása következik be, de a szülés megindulhat fájások nélkül is, a magzatburok megrepedésével. Ekkor a hüvelyből magzatvízcsgorgás észlelhető. A hüvelyi szülés folyamán méhtevekenység hatására a méhszáj kitágul (kb. 10 cm átmérőre), ezt hívjuk a méhszáj eltűnésének. További méhtevekenység hatására a magzat a szülőcsatornán keresztül megszületik, majd a lepény is távozik a méhüregből.

Szülőszobai események élettani szülés esetén:

Szülőszobára felvétel előtt, esetleges későbbi fertőzések megelőzés céljából javasoljuk a gát leborotválását. Felvételnél a magzat állapotának megítélése céljából ún. cardiotokográfiás (műszeres szívhangellenőrzés) és / vagy szükség esetén ultrahang vizsgálatot végzünk. A szülés haladásának megítélésére kellő időközönként ún. hüvelyi vizsgálatot végzünk, a magzat állapotát a magzati szívhang hallgatásával vagy ennek megfelelő műszeres módszerrel (cardiotokográfia, CTG) állapítjuk meg. A szülés elhúzódásának észlelése esetén a szülész orvos javaslatára burokrepesztést végezhetünk, mellyel a méhtevekenység hatékonyságát – méhszájtágító képességét – rendezzük. Ehhez kérjük az Ön szóbeli beleegyezését is. Amennyiben a szülés nem halad a szükséges ütemben (elhúzódik) a méhtevekenység javítására szakorvosi javaslatra, Oxytocinos infúziót kötünk be, melyhez is az Ön beleegyezését kérjük. Osztályunkon a szülőnőknek módjukban áll a vajúdas fájdalmainak mérséklésére is, pl. vízben vajúdasra. A magzat megszületését – ha ez szükséges - a hüvelybemeneten végzett gátmetszéssel segítjük. Az újszülött ellátását újszülöttes nővér, bizonyos esetekben gyermekorvos végzi.

A lepényi szak általában jóval kevésbé megterhelő. A lepény távozását oxytocin adásával segíthetjük elő vagy még ritkábban, kézzel történő lepényleválasztásra kerülhet sor. A lepény eltávolítása után a hüvelyt és az esetleges gátmetszés helyét megtekintjük (a beavatkozást feltárásnak nevezzük), ehhez a szülő nő elhelyezkedését megváltoztatjuk; lábtámaszokra felhelyezett lábakkal, a vajúdo ágy átalakításával és az esetleges sérüléseket vagy a gátmetszést ellátjuk. Szülés után még két órát tölt a szülőszobán, majd a vérzés és az ellátott sebészeti ellenőrzése után a gyermekágyas osztályra kerül.

Milyen orvosi/szakmai beavatkozások történnek élettani szülés során?

1. Burokrepesztés

A beavatkozással részben diagnosztikus eredmény nyerhető annak alapján, hogy milyen és mennyi a magzatvíz, részben jelentős hatása van a szülés lefolyására a burok megrepedésének vagy megrepesztésének. Ezek miatt burokrepesztés csak kellő indokkal, a feltételek betartása mellett történik. Hüvelyi vizsgálat során a burkot eszközzel vagy tűvel lehet megrepesztetni, ebből a szülőnő csak a vizsgálatot érzi, fájdalommal nem jár. Utána gondos megfigyelés, általában műszeres észlelés történik.

2. Infúziós fájásfokozás

Néha előnyös lehet, máskor szükséges a szülés haladásának segítése, amely vénás infúzióban adagolt gyógyszerrel történik. A bekövetkező változások követése műszeres ellenőrzéssel történik. Ritkán a szülés indokolt megindítására is ez a módszer használatos.

3. Gátmetszés

Az eljárás célja az előlfekvő rész kigördülésének segítése. Amikor a magzati koponya domborítja a gátat, fájás alatt végezzük a gátmetszést, ezzel nagyobb helyet biztosítunk a magzat számára szülés alatt. Általában jobb oldalon történik. A gátmetszés esetleges veszélye lehet a vérzés, igen ritkán a gátmetszés helyének gyulladása, oedémája (vizenyő), esetleges haematómája (vérömleny)/. Ezen eljárás elmaradásának veszélyei a magzat szülésének hátráltatása, elakadása, nagyon ritkán a magzat sérülése (pl. kulcscsont törése), a szülőcsatorna lágyrész spontán sérülése. Alternatív lehetőség a szülés levezetése gátvédelem mellett gátmetszés nélkül, de erre nincs mindig lehetőség, ha pedig a gát és a hüvely spontán reped, akkor ellátása nehezebb, gyógyulása lassúbb.

Milyen szülésbefejező műtétek fordulhatnak elő?

Szülés közben az anyát és/vagy a magzatot veszélyeztető elváltozások esetén a szülés gyors befejezésére szülészeti műtét, a helyzettől függően vákuum extrakció vagy császármetszés végezhető. A szülés első fázisában kialakult vészhelyzetet császármetszéssel, az ún. kitolási szakban észlelt sürgősségi állapotot vacuum alkalmazásával kell megoldani, egyik nem helyettesíti a másikat. Ezek a beavatkozások lényegében életmentő műtétek, de természetesen a tájékoztatási kötelezettség fennáll, amit a műtétet javasló szakorvos tesz meg.

1. VÁKUUM EXTRAKCIÓ (VÁKUUM FOGÓ)

Az eljárás célja a szülés segítése, befejezése az anya vagy a magzat, vagy mindkettőjük együttes érdekében a kitolási szakban. A magzat fejborére rátapadt gumiharang enyhe húzásával segítjük a magzat megszületését. Az eljárás esetleges veszélye lehet ritkán a szülőcsatorna lágyrész sérülése vagy a magzat fejborén átmeneti bőr alatti vizenyő kialakulása. Elmaradása a beavatkozást szükségessé tevő okokból függően az anya vagy a magzat, vagy mindkettőjük állapotromlását okozhatja.

2. CSÁSZÁRMETSZÉS

Külön tájékoztató foglalkozik a császármetszésnél.

Milyen szülés utáni beavatkozások fordulhatnak elő?

I. Lepény leválasztás kézzel

Az eljárás célja a spontán le nem váló lepeny eltávolítása. Ennek során a méh üregét kiürítjük és kiöblítjük. Veszélye lehet igen ritkán méhsérülés, vagy fertőzés, esetleg a leválasztás ellenére lepeny vagy burok darab visszamaradása, amely jelentős további vérzéssel és/vagy fertőzéssel járhat. Szívosan tapadó lepeny esetén akár a méh eltávolítására kényszerülhetünk nagyon ritka esetekben.

II. Méhkaparás szülés után

Amennyiben a méhlepény megszületése után töredezett, hiányra gyanús lepenyt észlelünk, a szülésorvos kézzel és/vagy küret-kanállal áttapintja a méh üregét és annak tartalmát eltávolítja. A beavatkozás elmaradása a méh fertőzéséhez vezethet, ami ritka, súlyos esetben akár a méh eltávolítását is szükségesé teheti. A beavatkozás szövődménye ritka esetben a fertőzés, a méhfal sérülése. Ritka késői szövődménye méhüregi összenövések kialakulása lehet.

III. Hasi műtét szülés után

Amennyiben a szülést követően csillapíthatatlan, semmilyen egyéb módszerrel nem uralható, az anyai életét közvetlenül veszélyeztető vérzés lép fel, vagy a korábbi méhműtét hegének szétválása történik, hasi műtetre kényszerülhetünk, mely során legsúlyosabb esetben a méh eltávolítása is szükségessé válhat.

A műtét szövődménye lehet vérzés, fertőzés, a húgyhólyag vagy belek sérülése, késői szövődményként hasfali sérv.